

هنر و ضرورت‌های اجتماعی

از آن زمان که فرهنگ غرب مبتنی بر اصالت انسان در سالهای حول و حوش مشروطه هجوم خود را به جامعه ما آغاز کرد، سیر تغییر مبانی اجتماعی شروع شده و تاکنون نیز در بعضی شئون تداوم خود را حفظ کرده است. با پیروی انقلاب اسلامی در ده سال قبل، سیر حرکت فرهنگ غربی در جامعه کند شده و با حاکمیت فزاینده نظام انقلابی، عرصه بر حیات فرهنگ غرب هر چه تنگ تر می شود.

عمده ترین وظیفه نیروهای انقلابی در پاسداری از دستاوردهای انقلاب اسلامی، اقدام در جهت تبیین مواضع انقلاب در عرصه های گوناگون نظام اجتماع نوین ایشان است تا از این رهگذر مبانی تفکر نظام اسلامی در مقولات گوناگون تبیین گشته و استراتژی بلند مدت انقلاب تهیه و تدوین گردد.

کاستی های امروز اجتماع ما در زمینه های برنامه ریزی، سیاست گذاری اجراء، آموزش، تولید، تحقیق و ... نیز هر جا به چشم می خورد ناشی از همین نقیصه عدم تبیین مبانی همان مقوله است.

فرهنگ و هنر، از آن دسته مقولاتی هستند که در برنامه ریزی ها و سیاست گذاری های کلان رژیم شاه، نقش اول را در طراحی و تبیین فرهنگ نوین جامعه ایران داشتند. ماهیت این مقولات نیز چنان است که در همه جوامع چنین نقشی را پیوسته ایفا کرده است.

انقلاب اسلامی مردم ایران نیز، فی نفسه، انقلابی در فرهنگ و نظام اعتقادی جامعه ما بوده است. اسلامی بودن انقلاب، به مثابه حاکمیت نظام ارزشی خاص و دارای ماهیت مشخص و محدود، نشان از حرکت جهت دار مردم ایران در نفی نظام شاهی و حاکمیت ارزشهای غربی دارد.

چنین خصوصیتی می طلبد تا انقلاب اسلامی، در مقولات خاص فرهنگ و هنر بیش از هر نظام دیگری به طرح و برنامه نو بیندیشد.

لکن دلایل متعددی باعث شده اند تا این حرکت آنچنان که شایسته است در بنیان آغاز نگردد.

طرحهای مختلف و سیاستهای متناقض آنگاه که به بن بست رسیدند، فعالیتهای رفرمیستی و فرمالیستی را تشدید و تهییج کردند.

گروهی از جوانان انقلابی و مومن به عقیده انقلاب، که عمدتاً در صدر انقلاب داعیه طرح نو در هنر را داشتند، در سالهایی که بر انقلاب می گذشت، پیوستگی و پتانسیل حرکت خود را، به علل مختلف از دست داده و عموماً به حرکات فردی و پراکنده معطوف شدند.

نهادهای اجرایی جامعه انقلابی نیز، در تب تعویض مکرر مدیریتهای، حاکمیت مدیران غیر متخصص، بی توجهی در سیاستگذاریهای کلان، عدم اختصاص امکانات لازم برای احراز هویت متعالی در هنر، نگرش تشریفاتی و تبلیغاتی ساده به هنر از سوی عموم مسئولین علیرغم شعارهای مکرر در حمایت از هنر و هنرمندان و بسیاری دلایل دیگر از همین سنخ، هنوز نتوانسته اند به اندازه های درخور فرهنگ انقلابی جامعه برسند. از سوی دیگر میل به حاکمیت سیاسی و بسنده کردن به ظاهر و فرمهای هنری باعث رکود انقلاب در هنرها شده است.

بخش آموزش جامعه نیز در مقوله هنر بنا بر دلایلی مشابه آنچه ذکر آن رفت و مهمتر از همه آنها تداوم حاکمیت و حضور بقایای نسل فرهنگ غربی جامعه در این مراکز باعث گشته اند تا هویت فرهنگی انقلاب در اجزا و زوایای این بخش وارد نشود.

می دانیم تولید هر اثر هنر، بر اساس مبانی نظری و تفکر اولیه هنرمند و هنر وی صورت می گیرد. در سالهای پس از انقلاب نیز، هنوز شاهد تنظیم چنین اصولی برای هنر اسلامی نبوده ایم.

همچنان که استقرار جمهوری اسلامی فرصتی پدید آورده است تا مسلمین و رهبران ایشان بطور جدی و اصولی به تدوین مبانی اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و نظامی آن بپردازند، اولین طلایه های خود را بر لزوم تعریف هنر و مبانی نظری آن که خلق هر اثر هنری بدان استوار است، فرو نشانده است.

از این رو، جمعی از علاقمندان و دست اندرکاران امر هنر، چند سالی است با درک این مهم، و توکل به خدای متعال اقدام به چنین حرکتی نموده اند، طبعاً دستمایه های انجام این رسالت، متناسب با آثار وسیع آن، گسترده و فراتر از توان و انحصار جمع خاص می رود. پرداخت اصولی به مطلب و تقسیم بندی مراحل و مراتب مسئله و طرح چگونگی ورود اندیشمندان به موضوع، از لوازم حصول نتیجه در راه چنین هدف دشواری است. از این رو، پس از تلاشهای انبوه در راه تدوین اصول حرکت و تبیین هنر انقلاب اسلامی، انتشار نشریه ای منظم که حاوی رشته های مختلف هنر باشد، مورد نظر قرار گرفت.

تلاش در ساماندهی نشریه با حمایتهای آگاهانه در بنیاد مستضعفان منجر به جلب همکاری بسیاری از هنرمندان و دانشگاهیان در راه انجام چنین فعالیتی گشته و بدین ترتیب بنیاد موسسه ای با نام « نشر هنر اسلامی » گذارده شد.

استعانت از جامعه دانشگاهی که پیوسته در معرض تحقیق و تتبع و رشد فزاینده دانشجویان عزیز قرار دارد، از آن رو ارزنده است که حاصل تلاش جمع متفکرین جامعه هنری ما را پشتوانه خود خواهد داشت و بدین امتیاز از هم اکنون می توان چشم انداز پرفرغ تلاشهای خدایسندانه این عزیزان را در صحنه فرهنگ و هنر انقلاب و اسلام ناب محمدی (ص) مشاهده کرد.

نشر تلاشهای هنرمندان متعهد و دردآشنای کشور تحت نظارت اساتید فن می تواند الگوی مناسبی جهت ارائه بضاعت هنر انقلاب اسلامی برای جهان باشد. ضمن آنکه انتشار آثار و اندیشه ای هنری که از قوت بالایی برخوردار باشند و همکاری دانشگاه در راه این تلاشها و حرکتها، فی نفسه، از لوازم ارتقاء کیفیت و هدایت خلق آثار هنری از طریق ارتباط هر چه بیشتر افکار و اندیشه ها می باشد. حضور دوستان دانشگاهی ما در کنار این مجموعه متضمن حفظ کیفیت شایسته مقوله متعالی هنر است و امیدی است برای خروج از بن بست تکرار اندیشه ها و افکار منحط روشنفکری دهه های گذشته تا همچنان عرصه مطبوعات ما در حریم تاخت و تاز غرب زده ها و غرب باوران قرار نگیرد و نسل اندیشمند انقلاب، به دوران هیاهو و غوغا سالاری ناشی از حرکات نابخردانه پرورش یافتگان نظام طاغوت بتواند آنچه آنچنان که جهان ستمدیده در انتظار دستگیری اوست، خود را بسازد.

دهمین سالگرد انقلاب اسلامی، فرصت مغتنمی است برای عرضه تبلور تلاشهای این عزیزان. از این رو هنرهای زیبا با تنوع مطالب خود در هفت بخش معارف هنر، هنرهای نمایشی، سینما، هنرهای تجسمی،

موسیقی، ادبیات و معماری به پیشگاه هنرمندان عزیز جامعه ما تقدیم می گردد. توضیح اجمالی بخشهای نشریه به شرح ذیل است.

"بخش معارف هنر" که با هدف تهیه و عرضه متون و بخشهای عمومی مبتلا به عموم رشته های هنری برای اولین بار به صورت منسجم و برنامه ریزی شده فعالیت می کند.

"مقالات" در این بخش، به وضعیت کلی هنر حول محورهای زیربنایی و همچنین مسائل اجتماعی و فرهنگی و بیان نیازها، کمبودها، خواسته ها، و اهداف در زمینه هنر می پردازد.

"ترجمه" مدارک موجود و مباحث مجلات و کتب هنری جدید اطلاعاتی را که دستیابی به آن برای همگان مقصور نمی باشد و هم از جهت ارائه دستاوردهای فکر و اندیشه جهان خارج و طرح تحولات جدید هنر و تبیین و تحلیل مسائل مربوط به هنر فراهم می آورد.

«مصاحبه و میزگرد» مجله را از نظریات افراد مطلع در زمینه های مختلف هنری در بخش نظری و اجتماعی بهره مند می سازد.

«حکمت هنر» به مسائل زیربنایی از دیدگاه مکاتب مختلف پرداخته و با نقد و بررسی تعاریف هنر و زیبایی رسیدن به «سنگ محک هنر» را در سر می پروراند.

«نقد هنر» نفوذ فرهنگ و هنر در جوامع تحت سلطه را مورد نظر خواهی داشت و شگردهای استعماری را در هجوم فرهنگی و هنری در تمام زمینه ها مورد بحث قرار خواهد داد. بررسی سبکهای هنری و نقد دیدگاههای آنها و تحمیل تکنیک و فن بنام هنر از موضوعات این قسمت می باشد. نقد مسائل هنری روز و سیر حرکت فعالیتهای هنری نیز در دیدگاه این قسمت قرار می گیرد.

«درسهای دانشکده» بخشهایی از متون آموزشی دانشگاه در زمینه مسائل نظری هنر را انتخاب و به خوانندگان عرضه می دارد.

«بخش سینما» تلاش دارد تا به دور از غوغای بازار فیلم به مبانی و اصول فرهنگ سینما پردازد. از جمله فعالیتهای آن می توان قسمتهای زیر را نام برد :

«مقاله دبیر» که به مسائل روز مقوله سینما می پردازد.

«مقاله تئوریک» که به منظور بالا بردن سطح اطلاعات علاقمندان و دست اندرکاران سینما در جنبه های مختلف مربوط به تئوری سینما تهیه و تنظیم می شود.

«نقد فیلم» در جهت بدست دادن روش نقد صحیح فیلم و به دور از نقدهای بازاری یا مصلحتی تلاش می کند.

«ترجمه» مطالب جدیدترین نشریات دنیا جهت آگاهی از تئوریهای سینمایی و مسائل مهم جهان غرب و شرق از جمله فعالیتهای این بخش است.

«معرفی کتاب» به منظور تشویق مطالعه کتبی که حاوی ارزشهای علمی و فرهنگی خاص می باشند انجام می شود.

«بخش هنرهای نمایشی» فعالیت‌های خود را بر دو محور آموزشی و تحلیل مبانی هنرهای نمایشی استوار کرده است. از فصول مورد نظر برای دو محور فوق قسمتهای ذیل را می‌توان نام برد:

«مقاله دبیر» ضرورت‌های فرهنگی و مسائل خاص هنر را می‌نگرد تا در راستای سیاست‌های هنری مجله، در رشد دیدگاه‌های خوانندگان فعالیت نماید.

«نقد تئاتر روز» بررسی و نقد تئاترهای روی صحنه و یا مرور یک نمایشنامه در ادوار گوناگون است. محور نقدها مسائل علمی تئاتر خواهد بود.

«مقاله تحلیلی» بر اساس نیازهای هنرمندان و دست‌اندرکاران تئاتر به تحقیق و تتبع بر اساس خواسته‌های جامعه و نیاز فرهنگی کشور می‌پردازد که شامل آشنایی هنرمندان با عوامل تشکیل دهنده تئاتر و تکنیک‌های آن می‌باشد.

«تجربه‌های دانشجویی» به منظور بالابردن توان علمی دانشجویان و ایجاد انگیزه برای فعالی نمودن ایشان از مقالات و تحقیقات دانشجویان تهیه می‌شود.

«ترجمه» مقالات و کتب خارجی به لحاظ برخورداری تئاتر مدرن از تحولات زیاد هنرمندان ما در معرض تجربیان دیگران قرار خواهد داد.

«بخش هنرهای تجسمی» که عمدتاً در رشته‌های نقاشی، گرافیک، عکاسی و مجسمه‌سازی فعالیت خواهد داشت دارای قسمتهای اصلی بشرح ذیل است:

«نقد هنر روز» که فعالیت‌های هنری جامعه در زمینه‌ای مختلف آموزشی، تحلیلی و تکنیکی مورد نقد و بررسی قرار می‌گیرند.

«آموزش» و تحلیل شیوه‌های مختلف خلق اثر هنری و تکنیک‌های متنوع رشته‌های مختلف هنرهای تجسمی در راه تصمیم‌گیری‌ها و تکنیک‌هایی که به غلط معیار ارزیابی هنر قرار گرفته اند اقدام می‌نماید.

«ترجمه» مقالات و فنون هنری، تجربیات جدید جهان خارج را برای ما آشنا خواهد ساخت.

«هنر دانشجویان» آثار هنری دانشجویان را عرصه خواهد کرد.

«معرفی هنرمند» ضمن ارائه و تحلیل مختصر آثار وی در راه دستیابی به الگوهای قابل ارائه تلاش می‌کند.

«هنر مدرن» تجربیات جدید هنری جهان و ایران را به معرض نمایش می‌گذارد.

«دائرة المعارف هنرهای تجسمی» به معرفی مختصر موضوعات، آثار، سبکها و هنرمندان رشته‌های مختلف این هنرها می‌پردازد.

«بخش معماری» مجله به معماری از آن جهت که هنر است، نگاه می‌کند. قسمتهای اصلی مورد نظر عبارتند از:

«ترجمه» کتاب بصورت پاورقی

«مونوگرافی» از بناهای مشهور و قابل توجه ایران و جهان

«میزگرد و مصاحبه» در خصوص مسائل مختلف معماری و مبانی نظری آن، تحلیل طرح‌های معماری و ...

«ترجمه» مقالات جدید همراه با آثار معماری منتخب از مجلات مختلف جهان.

«مقاله تحلیلی» در راه دستیابی به چهره معماری مناسب جامعه اسلامی و آموزش مبانی نظری برای دست اندرکاران امر.

«معرفی معماری مدرن» و تحلیل آن از حیث آخرین و جدیدترین تلاشهای جهان در زمینه معماری.

«بخش موسیقی» گرچه کمتر می توان با مطالب تئوریک به نتایج قابل توجه در آن رسید، لکن سعی می نماید تا با ایجاد زمینه های بحث و گفتگو و روشهای نگرش صحیح به موضوع موسیقی و مسائل مختلف آن در راه برخورد صحیح با مسئله و روشهای رشد سالم آن قدم بردارد.

«بخش ادبیات» بعنوان رایج ترین و قدیم ترین هنر جامعه ما، در زمینه های قصه، شعر، نقد داستان، مقاله نویسی، درباره ادبیات کودکان، طنز اجتماعی و ... فعالیت می نماید.